

בית המשפט המחוזי בחיפה כבית-משפט לערעורים אזרחיים

12 פבר 2023
28736-05-22

פס"ד בערעור וערעור שכנגד על החלטה הנוגעת לתביעות לסילוק יד
ודמי שימוש ומזונות; ותביעות לפירוק שיתוף ותביעה כספית

השופטים
1. סארי ג'יוסי [אב"ד]
2. עפרה אטיאס
3. ניצן סילמן

המערער
XXX
ע"י עו"ד גבי מיכאלי

- נגד -

המשיב
XXX
ע"י עו"ד י. ירקוני

ערעור על פסק דינו של בית משפט לענייני משפחה בחדרה (כב' השופטת הדס גולדקורן) מיום 21.3.2022
בתלה"מ 18-10-33283, 20-04-14485, 20-02-30583.

פסק-דין

השופט נ. סילמן

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

ערעור וערעור שכנגד על פסק דינו של ביהמ"ש לענייני משפחה בחדרה (כב' השופטת גולדקורן) מיום 21.3.22 .

רקע עובדתי –

1. הצדדים ניהלו מערכת יחסים ממנה נולדו להם שני ילדים – ילידי שנים 2004 ו- 2007.
2. המשיבה הגישה תביעות לסילוק יד ודמי שימוש, ותביעת מזונות. המערער הגיש תביעה לפירוק שיתוף ותביעה כספית.

פירוק שיתוף –

3. לטענת המערער הצדדים היו ידועים בציבור וניהלו משק בית משותף משנת 2002. המשיבה היא חברת קיבוץ. הצדדים התגוררו יחד משנת 2002 ובשנת 2005 עברו להתגורר בקיבוץ ושיפצו את הדירה.

4. המערער טען כי הצדדים ראו בדירה נכס משותף ותרמו יחד להשבחתו. ביום 1.9.02 התקבלה בקיבוץ החלטה על מעבר לפורמט "קיבוץ מתחדש", והמשיבה קיבלה הודעה בדבר בית מגורים ומגרש שעתידיים להיות משויכים לה. משהדירה והמגרש שהוצעו היו במיקום פחות טוב, המערער פעל על מנת להחליף את הדירה שיועדה בדירה גדולה ובמיקום טוב יותר.

5. לטענת המערער על אף שהבית נרשם על שם המשיבה, הצדדים ראו בו נכס משותף, שילמו יחד את העלויות לקבלת הזכויות, ומשנת 2016 שילם מחצית הסכומים באמצעות העברת כספים לחשבון המשיבה, ששימש למעשה כחשבון משותף. בחודש 6/18 עזבה המשיבה את הדירה.

6. המשיבה טענה כי לצדדים לא הייתה כוונה ליצור שיתוף בזכויות או ברכוש והם שמרו על חשבונות נפרדים והפרדה רכושית. המשיבה מתגוררת בקיבוץ משנת 1984 והפכה לחברת קיבוץ בשנת 1995. דירת המגורים שייכת רק לה ורשומה על שמה בלבד. המערער מעולם לא התקבל כחבר קיבוץ.

7. לטענת המשיבה, ביום 1.9.02 עת התקבלה ההחלטה בקיבוץ, הקשר בין הצדדים היה בחיתוליו וכל אחד מהם התגורר בבית נפרד. לאחר חלוקת הנכסים ומשהמגרש ששויך לה היה קטן היא פנתה לקבל מגרש גדול יותר ובקשתה נענתה. בשנת 2005 החלה לשפץ את ביתה והסתייעה במערער לשם כך.

8. המשיבה טענה כי המערער לא הוכיח כוונת שיתוף ספציפית.

הכרעת ביהמ"ש קמא –

9. אין חולק שמדובר ב"נכס חיצוני" וכי הצדדים היו ידועים בציבור, הגם שקיימת מחלוקת על תקופת המגורים המשותפת וכיצד ראו את הקשר הזוגי.

10. הקשר בין הצדדים חל בין השנים 2002-2017 והם התנהלו בחייהם המשותפים מחשבון הבנק של המשיבה, כאשר המערער נהג מעת לעת להפקיד כספים מהם שולמו הוצאותיהם המשותפות.

11. שמירה על חשבונות בנק נפרדים אינה מחייבת את המסקנה על כוונה להפרדה רכושית, והמבחן אם התכוונו הצדדים להפרדה רכושית הוא בבחינת השימוש שעשו בכספם. העובדה כי

המערער הפקיד כספים לחשבון המשיבה, ומחשבון זה שולמו הוצאותיהם מחזקת גרסתו לפיה הצדדים פעלו מתוך קופה רעיונית משותפת.

12. טענות האישה ועדותה מסגרת חקירה נגדית חיזקו אף הם את המסקנה כי הצדדים התנהלו בשיתוף.

13. לאור האמור, ובשים לב לתקופת החיים המשותפים מהלכה נולדו להם 2 ילדים, נשיאה משותפת בהוצאות כלכלת הבית והמשפחה ומגורים משותפים, נקבע כי חלה על הצדדים הלכת השיתוף.

14. המשיבה לא המציאה אסמכתאות לתמיכה בטענה כי נטלה הלוואה בשנת 2016 לכיסוי תשלומי השיוך של הדירה. טענת המשיבה כי כספי המערער שהופקדו בחשבונה שימשו רק להוצאות הבית והילדים, נדחתה. לא הומצאה כל אסמכתא התומכת בטענה כי שילמה מכספיה בלבד את עלויות שיוך הדירה.

15. מהראיות והעדויות עולה כי ללא תרומתו הכספית של המערער למשק הבית המשותף, לא היה בידי המשיבה לשלם את תשלומי השיוך.

16. אין מחלוקת כי המערער נטל חלק גדול והיה מעורב בכל הקשור לשיפוץ הדירה בשנת 2005, ואף המשיבה הודתה בחקירה כי תשלום השיפוץ מומן על ידי שניהם. על כן, נקבע שהמערער הוכיח כוונת שיתוף ספציפי בדירה.

17. שיוך הדירה על שם המשיבה בלבד נבע מכוח היותה חברת קיבוץ. אולם בהתאם לראיות בתיק, ללא תרומתו הכספית של המערער לא היה מתאפשר למשיבה לממן את תשלומי השיוך לבדה.

18. לאור האמור, נקבע כי המערער בעל מחצית הזכויות בדירה, וניתן צו לפירוק השיתוף.

– מזונות

19. ביום 30.8.20 ניתנה החלטה למזונות זמניים מסגרתה חויב המערער בתשלום סך של 1300 ₪ עבור הקטינים.

20. המשיבה טענה כי הקטינה מתגוררת עמה באופן מלא, המערער מתגורר בביתה בחינם בעוד היא נאלצת לממן מגוריה, המערער החל לשלם מזונות שנתיים לאחר שאילץ אותה לעזוב את הדירה.

21. המערער טען שהמשיבה זנחה את תביעת המזונות ולא חקרה ושאלה אותו ולו שאלה אחת בעניין, כאשר מנגד בחקירתה הודתה שלא נושאת בתשלום מחציות ומקבלת החזרים בעשרות אלפי שקלים בגין טיפולים פסיכולוגיים לקטינים. על כן, עתר להפסקת חיוב המזונות כך שכל אחד ישא בצרכי הקטינים עת הם שוהים עמו.

– הכרעת ביהמ"ש קמא

22. מגיל 15 חובת המזונות היא "מדין צדקה", כאשר החובה תלויה ביכולתו הכלכלית של כל צד והלכת בע"מ 919/15 לא שינתה הרבה בנוסבות דנן.

23. הכנסת המשיבה עומדת על 5500 ₪ לחודש והכנסת המערער היא בסך של 8500 ₪ לחודש. יחס ההכנסות 40-60.

24. המשיבה לא צירפה אסמכתאות לתמיכה בטענותיה לצרכי הקטינים. על כן, ביהמ"ש קמא העמיד הצרכים על סך של 1500 ₪ לכל קטין, כולל הוצאות שאינן תלויות שהות.

25. הוצאות אחזקת מדור שפורטו ע"י המשיבה הן מופרזות ולא נתמכו באסמכתאות. בהתחשב כי המשיבה מתגוררת עם בת זוגה, נאמדו הוצאות אחזקה על סך 1200 ₪ לחודש, וחלקה על מחצית. הוצאות אחזקת המערער עומדות על 650 ₪. חלקם של הקטינים הוא 40%.

26. אין מחלוקת שהקטינה שוהה יותר בביתה של המשיבה ומגיעה לעיתים לבית המערער, בעוד הקטין שוהה יותר עם המערער ומגיע לעיתים לבית המשיבה.

27. לאור האמור, בהתחשב ביחס ההכנסות, זמני השהות השווים והעובדה כי הקטינה עתידה בעוד כחמישה חודשים להגיע לגיל 18, נקבע כי מיום מתן פסה"ד כל אחד מהצדדים ישא בצרכי הקטינים עת הם שוהים עמו, ויתחלקו בהוצאות חינוך ורפואה בהתאם ליחס ההכנסות.

תביעה כספית על סך 600,000 ₪ -

28. המערער טען כי המשיבה הכפישה את שמו באמצעות שליחת הודעות ווטסאפ וקובץ וורד לבני משפחתו, וטענה, בין היתר, כי המערער מכור לצפייה בפורנוגרפיה, למריחואנה וחשיש. לטענת המערער הפרסום מהווה לשון הרע.

29. האישה טענה כי עומדת לזכותה טענת ההגנה "אמת דיברתי", שכן הדברים הוכחו באמצעות עדה שהובאה מטעמה. לא הייתה כוונה להשמיץ או להכפיש, אלא שבהצגת הדברים בידי המערער לבני משפחתו טען כי הסיבה לפירוד נעוצה רק בה ועל כן לא נותרה לה ברירה אלא להציג בפניהם את האמת.

הכרעת ביהמ"ש קמא -

30. ההוכחה על ביצוע הפרסום מוטלת על המערער, והוא עמד בנטל. המערער צירף צילומי מסך של ההודעות והדפס קובץ "סיפור הקשר" שהמשיבה הודתה ששלחה לבני המשפחה.

31. לטענת המשיבה השימוש המופרז במריחואנה וחשיש נעשה בפרהסיה, בנוכחות הקטינים, וכך גם באשר לצפייה בפורנוגרפיה.

32. על המשיבה להוכיח במידת ההוכחה הדרושה במשפט אזרחי שהפרסום היה נכון. לאחר שמיעת טענות המשיבה והעדים, לא שוכנע ביהמ"ש קמא כי המשיבה עמדה בתנאי הראשון הקבוע בסעיף 14 לחוק לשון הרע, כי יש אמת בפרסום. המשיבה הסתמכה על התכתבות ילדיה ותמונה בה נראית יד מחזיקה שקית. לא ניתן לדעת מי מחזיק את השקית ומה נמצא בה. גרושתו של המערער אמנם העידה כי בתקופה בה חיה עמו נהג לעשן סמים, אך לא הוכח כי הוא "מכור" לסמים כפי שכתבה המשיבה ואף לא הוכח כי הוא מכור לפורנוגרפיה.

33. המשיבה אף לא עומדת בתנאי השני להחלת ההגנה של ה"עניין הציבורי". אמירות המשיבה במכתב מתייחסות לענייניו האינטימיים של המערער.

34. על כן, נדחתה טענת המשיבה להגנה בדבר אמת בפרסום.

35. הפרסום לבני המשפחה אכן מהווה לשון הרע. עם זאת, ביהמ"ש קמא שוכנע כי למשיבה היה צורך לחלוק ולפרוק תחושותיה עם בני משפחת המערער, לאחר שהבינה כי הוא חלק תחושותיו ביחס לפרידה. ביהמ"ש קמא שוכנע כי הדבר נעשה בתום לב ולא על מנת לגרום למערער נזק.

36. לאור האמור, נקבע כי למשיבה עומדת הגנת תום הלב, והתביעה נדחתה.

המערער מיאן להשלים עם קביעת ביהמ"ש קמא בתביעה הכספית שהגיש, ואילו המשיבה מיאנה להשלים עם פסה"ד בסוגיות הדירה ומזונות קטינים.

טענות המערער –

37. משלא הוכיחה המשיבה אמת בפרסום, כלומר שידעה כי מכפישה את המערער, היה על ביהמ"ש לקבל את התביעה הכספית.

38. קביעות ביהמ"ש קמא כי המשיבה לא התכוונה לפגוע במערער וכי היה לה הצורך לפרוק ולשתף את תחושותיה, אינן רלוונטיות, כאשר נקבע מפורשות שאמרותיה שקריות, מבזות ומשפילות, ועל כן, לא עומדת לה הגנת תום הלב.

39. גם במקרה של זוגות שלא נישאו ניתן להוכיח כוונת שיתוף בנכסים ספציפיים. המערער הוכיח כוונת שיתוף ספציפי בדירה בקיבוץ.

40. אין מקום להתערבות ערכאת הערעור בקביעות עובדתיות של ביהמ"ש קמא, וביניהן כי ללא התרומה הכספית של המערער לא היה בידי המשיבה כדי לשלם את תשלומי השייך.

41. למיטב ידיעת המערער, המשיבה מתגוררת בדירתה של בת זוגתה שנרכשה כהשקעה, ושלחה למערער הסכם שכירות עם אחד מבניה של בת הזוג. גב' XXX הינה אישה אמידה ובעלת נכסים

טענות המשיבה -

42. למשיבה לא הייתה כל כוונה להפעלת לחץ על המערער או גרימת נזק, אלא לקרוא לעזרת המשפחה ולשתפם בקשיים שהיא עוברת

43. הצדדים מעולם לא ניהלו חשבון בנק משותף, והוצאות השייך והשיפוץ של הבית הוצאו מחשבונה של המשיבה.

44. המערער הוכיח כי הפקיד לחשבונה של המשיבה סכום של 105,000 ₪ בלבד, ומיד לאחר ההפקדה משך את מלוא הסכום לחשבונה.

45. אין להחיל את הלכת השיתוף על זוגות שלא נישאו.

46. אין בהפקדה של המערער כ 5000 ₪ לחודש להוצאות המשפחה כדי לקבוע כי החשבון משותף. המערער לא פעל בחשבון המשיבה ולא יכול היה לפעול, והפקיד כסף לצרכי מזונות ילדיו ולקיום.

47. החלטת השייך מיום 1.9.02 נצברה קודם לזוגיות

48. המשיבה נאלצה לעזוב את הדירה בשנת 2018, ומאז שוכרת בית, כאשר הקטינה נמצאת איתה באופן מלא, והקטין חולק זמנו בין הצדדים. מאז 2021 המשיבה מתגוררת לבד עם ילדיה, ללא בן זוג.

49. טעה כב' ביהמ"ש קמא משלא חייב המערער בתשלום מזונות קטינים בהתחשב שהמערער חי חנם בבית המשיבה, בעוד היא משלמת שכירות והוצאות הבית בקיבוץ, זמני שהות לא שוויוניים ופער בהכנסות.

הכרעה -

ככל שתישמע דעתי, וכך אציע לחברי למותב, דין הערעור והערעור שכנגד להידחות, למעט ערעורה של המשיבה בסוגיית היקף השיתוף בדירה בקיבוץ ולמעט ערעורו של המערער בנושא התביעה הכספית- לשון הרע.

כידוע, הליך הערעור לא נועד לשמש במה לדיון מבראשית בכל הטענות העובדתיות שנדונו והוכרעו על-ידי הערכאה הדיונית. התערבות בקביעות עובדתיות ובממצאי מהימנות תיעשה בהתקיים נסיבות מיוחדות וחריגות בלבד, בהן מתגלה שגיהא בולטת על פני החלטתו של בית משפט קמא. כך למשל, כאשר ממצאי העובדה אינם מעוגנים כלל בחומר הראיות, או מקום שבו הגרסה העובדתית שאותה אימץ בית משפט קמא, אינה מתקבלת על הדעת ואינה מתיישבת עם מבחנים של היגיון ושכל ישר (ראה - ע"א 10225/02 פרץ נ' פרץ בוני הנגב [פורסם בנבו] [15.1.2004]).

לאור האמור, איני רואה להתערב בקביעותיו העובדתיות של ביהמ"ש קמא ביחס להיות הצדדים ידועים בציבור, תרומתו הכספית של המערער למשק הבית המשותף, שיפוץ הדירה ותשלומי השיור, גובה הכנסות הצדדים, זמני שהותם עם הילדים והתרשמותו של ביהמ"ש קמא באופן בלתי אמצעי מעדויות הצדדים.

מכאן, הרי שבכל הנוגע לגובה דמי המזונות שנקבעו, סבורני כי נוכח יחס ההכנסות, גילם של הילדים והעובדה כי הבת הבכורה, השוהה בעיקר בבית האם, הייתה מועד הפסק כפסע מגיל בגרות, והקטין כבן 14 אשר אין חולק כי מגיע אך לעיתים לביתה של האם, אין כל הצדקה להתערבות בקביעת ביהמ"ש קמא כי כל צד ישא בצרכי הילדים עת הם שוהים עמו, והם יחלקו הוצאות חינוך ורפואה בהתאם ליחס ההכנסות ביניהם (40-60% לטובת המערער).

אשר לתביעה הכספית- משקבע בית המשפט קמא כי המערער עמד בנטל להוכיח הפרסום, וכי הפרסום מהווה לשון הרע, ואילו המשיבה מאידך כשלה להוכיח הגנת סעיף 14 לחוק, מן הדין היה לחייב המשיבה בפיצוי, אף בלא הוכחת נזק, בגין הפרסום.

חוק איסור לשון הרע מורה, כי אם הפרסום נעשה בתום לב באחת הנסיבות הקבועות בס' 15 לחוק, המפרסם אינו נדרש להוכיח כי תוכן הפרסום הינו אמת לאמיתה. וכך נקבע בדנ"א 2121/12 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין אורבך, סז(1) 667 (2014);

"להבדיל מהגנת אמת הפרסום, תחולתה של הגנת תום הלב אינה תלויה באמיתות הדברים שפורסמו (ע"א 723/74 הוצאת עתון "הארץ" בע"מ נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד לא(2) 306, 281 (1977), להלן – עניין עתון הארץ השני; דנ"א קראוס, בעמ' 17 (השופט ש' לוי) ובעמ' 107 (השופט ד' דורנר)).
על-כן הגנה זו תהא רלוונטית בדרך כלל במקרים שבהם הפרסום אינו אמת או שמסיבות שונות לא ניתן להוכיח כי הוא נכון."

כך למשל, על מנת לאפשר שיח ציבורי פתוח על התנהלות אנשי ציבור, אין מקום לחייב מי שפרסם דברים בנושא זה, כל עוד הפרסום נעשה בתום לב. ס' 15(4) קובע את ההגנה של הבעת דעה:

"הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות;"

יודגש כי הגנה זו תחול כאשר ברור מהפרסום שהוא מבטא את דעתו של המפרסם בלבד, ואין בו משום הבאת עובדות לידיעת הציבור, כפי שנקבע ברע"א 2572/04 רפאל פריג' נ' "כל הזמן" (16.6.08):

"דרישה בסיסית לתחולתה של הגנת סעיף 15(4) לחוק היא כי יובן שהפרסום הינו דעתו של המפרסם, להבדיל מעובדות המוצגות לכאורה על ידו (שנהר, בעמ' 308; ע"א 259/89 הוצאת מודיעין בע"מ נ' ספירו, פ"ד מו(3) 48, 54 (1992); ע"א 831/86 מאור נ' מיכאלי, פ"ד מד(1) 762, 774 (1990). להלן: עניין מיכאלי). לפיכך, מפרסם המבקש לחסות תחת הגנה זו נדרש להבחין בפרסום בין היסוד העובדתי לבין היסוד של הבעת הדעה (ע"א 34/71 פרידמן נ' חן, פ"ד כו(1) 524, 528 - 529 (1972); ד"נ 9/77 חברת החשמל לישראל בע"מ נ' הוצאת עיתון "הארץ" בע"מ, פ"ד לב(3) 337, 349 - 350 (1978). להלן: עניין חברת החשמל; ע"א 4/85 צור נ' הוכברג, פ"ד מב(3) 251, 257 (1988); עניין מיכאלי, בעמ' 566; עניין קאקיש, בעמ' 358).

בית המשפט, בבוחנו האם עומדת למפרסם הגנה זו, יעיין בפרסום כמכלול בכדי לקבוע מהו "הרושם הכללי שיוצר מירקם הכתבה בעיני "הקורא הסביר" או "האדם הרגיל" (ע"א 3199/93 קראוס נ' ידיעות אחרונות בע"מ, פ"ד מט(2) 843, 857 (1993)). זאת יעשה תוך בחינת המילים בהן בחר המפרסם, סדר הצגת העניינים, הסגנון, הניסוח ומבנה הפרסום בכללותו (שם, בעמ' 853 - 854). כן נדרש כי ככל שהבעת הדעה כוללת התייחסות גם לעובדות, אלה תהיינה נכונות (עניין חברת החשמל, בעמ' 349). זאת, בעוד שהבעת דעה אינה חייבת להיות נכון מבחינה עובדתית, ובלבד שאדם סביר יכול היה להסיק את המסקנה המשמיעה מעובדות נכונות בעיקרן, שעליהן התבססה הדעה (שם, בעמ' 351 - 352; שנהר, בעמ' 319 - 320). מקום שנמצא כי העובדות עליהן מבוססת הדעה אמת הן, וכי מתקיים יחס של סבירות כאמור, הרי שאם נאמרה הדעה בתום לב, היא תזכה להגנה גם אם אינה מבוססת ממש (שנהר, בעמ' 316).

וכך מסוכמת ההלכה בעמ' 310 בספרו של שנהר:

"השאלה אם פרסומים שונים "מהווים תאור עובדתי או שיש בהם משום הבעת דעתו גרידא של הכותב, איננה פשוטה". האבחנה נעשית "על פי השכל הישר וכללי ההיגיון", ותוך שימוש בכללי הפרשנות של פרסומי לשון הרע, כפי שאלה פותחו בפסיקה. בית-המשפט יקבע כי פרסום הוא בגדר הבעת דעה אם זהו מובנו הטבעי והרגיל של הפרסום, כפי שאדם רגיל היה מבין אותו, או במילים אחרות: פרסום יוגדר כהבעת דעה, אם יהיה כזה שהאדם הסביר יבין את האמור בו כדעתו של הכותב ולא כהצגת עובדות מצידו. האבחנה בין עובדה לדעה

תיעשה על פי "הרושם הכללי שיוצר מירקם הכתבה בעיני הקורא הסביר", כאשר ההנחה היא שהקורא הסביר אינו מנתח ניתוח מדוקדק של כל אמרה ואמרה". אותו רושם כללי ייווצר אצל הקורא הסביר עקב ניסוחה של האמרה, מקומה בפרסום כולו ומבנה הפרסום בכללותו. יש לזכור כי אף שסיווג אמרה כדעה או כעובדה ייעשה על פי הבנתו של "האדם הסביר", הרי שההכרעה בעניין תהיה בסופו של דבר הכרעה שיפוטית, ושופטים שונים עשויים להסיק מסקנות פרשניות שונות לגבי אותו פרסום."

בדומה, כאשר הפרסום נעשה בתום לב על מנת להגן על עניין אישי כשר, או בתגובה ללשון הרע שפורסמה אודות המפרסם או מי שיש למפרסם אינטרס להגן עליו, אין מקום לחייב המפרסם בפיצוי:

"(3) הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעונין בו ענין אישי כשר; ...
(10) הפרסום לא נעשה אלא כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן;"

בע"א 334/89 רבקה מיכאלי נ' בלה אלמוג, מו(5) 555 (1992); נקבע כי:

"יש להבחין בין הגיבוי וההכחשה, עליהם מגן הסעיף, לבין העובדות שבפרסום העומדות בבסיס גיבוי זה, המוגנות רק אם הן אמת."

ואולם, בהמשך בית המשפט העליון הבחין בין מקרים שונים, וכך נקבע בע"פ 8735/96 שמעון ביטון נ' ניסים קופ, נב(1) 19 (1998);

"העניין שלפנינו שונה מפסקי הדין בעניין מיכאלי [7] ובעניין משעור [1], שבהם נתלה המערער. בעניין מיכאלי [7], נדחתה הטענה בדבר תחולת ההגנה על הכתבה נושא התביעה, כיוון שבית-המשפט סבר כי הכתבה כלל אינה בגדר הכחשה או גיבוי של השמצה קודמת. בעניין משעור [1], אכן נאמר כי: "תרופתו של הנפגע מלשון הרע איננה על דרך פרסום נגדי, מצדו, של לשון הרע על המפרסם" (שם, בעמ' 9), אולם הדברים נאמרו בקשר למסקנה שאליה הגיע בית-המשפט באותו מקרה, כי אין בין הפרסום של לשון הרע לבין פרסום קודם, שהפרסום האחרון כביכול נועד להגיב עליו, דבר וחצי דבר. בענייננו, בשונה מהדוגמאות הנזכרות, ניכר בפרסום כי כל מהותו ומטרתו הן בתגובה ללשון הרע שפורסמה נגד המשיב, במטרה לגנות אותו פרסום שהיה זמן קצר קודם לכן. אכן ככלל, מן הראוי כי תגובה ללשון הרע תהא בעלת תוכן ענייני הרלוונטי להכחשה ולגיבוי ולא תהווה היא עצמה לשון הרע (לא בציטוט החוזר על לשון הרע נושא התגובה ולא לשון הרע בפרסום חדש). עם זאת, יש לזכור כי דנים אנו בהגנה שנועדה למקרים שבהם הוכח, בין בעוולה אזרחית ובין בייחוס עבירה פלילית, כי דברים שפורסמו מהווים לשון הרע, וייחודם בכך שפורסמו בתנאים שבהם המחוקק הכיר באינטרס להגן על הפרסום. לפיכך, אין לשלול את ההגנה רק בשל כך שבתוכן הדברים יש משום לשון הרע. שאלת הסבירות

והמידתיות של אותה לשון הרע תיבחן אפוא במסגרת התנאי המצטבר השני לתחולת ההגנה, הבא לידי ביטוי בדרישת תום-הלב."

וכן ר' עמנואל נהון, "'ופניהם איש אל אחיו" - הדדיות בבושת דברים", פרשת השבוע ברוח המשפט, פרשת ויקהל, גיליון מס' 489 (תשע"ט).

עם זאת, נשוב ונדגיש כי ההגנות שנקבעו בחוק אודות פרסומים לגביהם לא הוכח שהם אמת לאמיתה, או שלא הוכח "עניין ציבורי", מותנות בכך שהפרסום נעשה ב"תום לב". ככלל, הנטל להוכחת תום הלב מוטל על הטוען לו, דהיינו על הנתבע (שנהר בעמ' 258). כיוון ש"אין לו לדיין אלא מה שעיניו רואות" (בבלי סנהדרין, ו, ב), אין מנוס מהערכת תום ליבו של הנתבע על פי הדברים הנראים לעין. ס' 16 לחוק איסור לשון הרע קובע שתום הלב ייקבע, בין היתר, על פי מידת הסבירות בפרסום: "(א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב." ומנגד, "(ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים בפרסום אחת מאלה: ... הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15."

יישום הדברים למקרה דנן יעלה כי לא מדובר בפרסום שנעשה בתגובה לפרסום נוגד (מדובר בטענות בנוגע לסיבות הגירושין); הליך גירושין לא יכול לשמש כר פורה להאשמות מבלי שאלו מבוססות א7 מעוגנות, במיוחד משמדובר בפגיעה אפשרית במעמד של הנפגע, בעיני בני משפחה קרובים.

כאמור כבר נקבע כי הפרסום אינו חוסה תחת הגנת אמת דיברתי; הפרסום אינו יכול לחסות תחת הבעת עמדה אלא הוא רצוף עובדות, (התמכרות נטענת וכיו"ב) אשר על פניו אינן מדוייקות.

זאת ועוד- על פניו אמירות לגבי התמכרות בין לסמים בין לפורנוגרפיה, חוצות את אותו מתחם רעיוני של פגיעה במידה העולה על הנדרש, להגנת הערכים המוגנים על ידי הגנת תום הלב.

בנסיבות אלו, לו תשמע דעתי, הייתי מורה על קבלת התביעה; נוכח היות הפרסום מצומצם, הכרת בני המשפחה העובדות לאשורן, הזהירות המתבקשת בהליכים בתחום המשפחה, הייתי מעמיד הפיצוי על סכום של 25,000 ₪.

אשר לדירה –

לאור קביעותיו העובדתיות של ביהמ"ש קמא, אשר כאמור אינו רואה להתערב בהן, הרי שבהתאם לפרמטרים שנקבעו בפסיקה (לעניין זה אפנה לפסק דינו של כב' השופט עמית בעמ"מ 1398/11 (פורסם בנבו)), בדיון נקבע כי המערער עמד בנטל המוטל עליו להוכיח כוונת שיתוף ספציפי.

הנמקות בית המשפט קמא בנושא עצם קביעת השיתוף, העמידה בפרמטרים, מקובלות עלי.

עם זאת, לטעמי, לא רק שאלת קיום השיתוף הספציפי עמדה על המדוכה, אלא גם היקף השיתוף, כפי שכבר הבעתי דעתי בסוגיה בעבר בתמ"ש 14-08-27693 מיום 11.8.15 כדלקמן –

"בשני מקרים אשר הגיעו לדיון בפני כב' ביהמ"ש העליון הוברר כי גם שיתוף אינו בינארי, ואינו חייב להיעשות ע"י הצהרה כי כלל הנכס משותף. יכול והשיתוף יהיה "מוחלש", ולחילופין יכול ביהמ"ש

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

לקבוע כי השיתוף יחול, אך לא בחלקים שווים. ראה לעניין זה תמ"ש 11-05-38559; בע"מ 8206/14 [פורסם בנבו].

שתי פרשות מרכזיות אשר נדונו לאחרונה בפני כב' ביהמ"ש העליון הרחיבו את תחומי קביעת השיתוף. בבע"מ 13/2991 [פורסם בנבו] נדון ערעור על פסיקת כב' ביהמ"ש המחוזי בירושלים, אשר הורה כי בנסיבות חיי הצדדים יש לזקוף לזכות המבקשת 10% משווייה של דירה. אמנם ההנמקה בבית המשפט העליון כללה טיעון "מכוח הסמכות לפי סעיף 8 לחוק" אך ההכרעה עסקה בקביעת שיתוף ספציפי (ראה סעיף ח' לפסה"ד) תוך שכב' השופט רובינשטיין מפנה לשלל הפסיקות העוסקות בשיתוף ספציפי.

פרשה נוספת הביאה לקביעה, כי אורח חיי הצדדים מצדיק כאמור לעיל שיתופיות מוחלטת ובבע"מ 15/2045 [פורסם בנבו] איחד כב' השופט רובינשטיין הסוגיות. כב' ביהמ"ש העליון מחיל את סעיף 8 (3) אך מפנה בסופו של יום גם להכרעות בנוגע לשיתוף ספציפי. כב' ביהמ"ש העליון מפנה לעיקרון השיתופיות המוחלטת, או לשיעורין, כסעיפי סל, המאפשרים עשיית צדק שאינה בגדר הצהרה של שיתוף מלא או העדר הצהרה כליל, כפי שכותב כב' השופט רובינשטיין: "עיקר העיקרים – עשיית צדק בנסיבות מיוחדות המהוות חריג".

עולה, כי לא רק ששאלת קיום השיתוף הספציפי היא שעומדת על המדוכה בתיקים העוסקים בסוגיות רכושיות בין בני זוג, אלא גם היקף השיתוף. אותם "דצ"ך עד"ש באח"ב" שהורה כב' השופט עמית כפרמטרים לקביעת שיתוף, לא יכריעו אך בגורלו של השיתוף, אלא גם לגבי היקפו של השיתוף...

מורכבות החיים ונסיבותיו הייחודיות של כל מקרה מחייבות הפעלת גמישות ביישום כללי השיתוף הספציפי, וברוח זו אכן פסעה הפסיקה עד היום, כפי שפירטתי בהרחבה לעיל. בפרפרזה על המאמר הנודע – "לא כל המשפחות דומות זו לזו".

יש מקרים בהם ראוי וניתן לקבוע שיתוף מוחלט של בן הזוג ברכוש חיצוני (בהתקיים התנאים שנמנו בפסיקה שהובאה לעיל). יש מקרים בהם ראוי להחריג באופן מוחלט רכוש חיצוני. אולם יש גם מקרים בהם קיימת הצדקה לשיתוף ולהחרגה גם יחד. דהיינו, שיתוף חלקי. מציאת נקודת האיזון ודאי אינה מלאכה קלה והיא תוצאה של יישום הכללים שהתפתחו בפסיקה והפעלת שיקולי צדק. אולם בבית המשפט לענייני משפחה מלאכה זו היא דבר יום ביומו." (הדגשות אינן במקור)

בכלל, הלכת השיתוף הספציפי נולדה לבטא תחושת צדק- התנהלות רבת שנים של צדדים, אשר סמכו איש על רעהו, וכעת, מי מהם אמור לעמוד מול שוקת שבורה, רק בשל מקור הנכס, כשהקעתו עלולה לרדת לטמיון; מקום בו תחושת הצדק, היא מקור הקונסטרוקציה המשפטית, קשה להלום כי הצדק יהיה 'בינארי'- שיתוף מלא או כלל לא; על כן, לדידי, קיימת משרעת, המאפשרת לערכאות הדיוניות לקבוע לא רק אם קיים שיתוף ספציפי, כי אם גם מהו היקפו של אותו שיתוף.

פסיקה מאוחרת יותר בסוגיית היקף השיתוף של בתי המשפט לענייני משפחה וערכאות הערעור קבעה כי היקף השיתוף נתון לשיקול דעתו של ביהמ"ש בהתחשב בנסיבות כל מקרה לגופו, ואפנה לעניין זה לעמ"ש (חיפה) 17-08-38445 מיום 5.10.18 שם נקבע שיתוף מלא בעיקר נוכח שעולה ממסמכי רכישת הבית על שם שני בני הזוג על כוונתם לרכוש בית במשותף שהזכויות בו סופו של יום יירשמו על שם שניהם; תלה"מ (צפת) 19-07-57980 מיום 21.10.21 מסגרתו נקבע היקף שיתוף של הבעל בדירת המגורים בשיעור של 15% מערך הבית לאור שנרכש כדיוור ציבורי בהטבה שניתנה לאישה, נשא בחלק מתשלומי המשכנתא, מרבית עליית ערך הבית לא נבעה מהשקעה בנכס; עמ"ש 20-07-57806 מיום 23.5.21 לפיו "האפשרות "לזכות" בן זוג בחלק מזכויות בן הזוג האחר בנכס שהיה בבעלותו לפני הנישואין אינה מחייבת בהכרח חלוקה של מחצה על מחצה, וניתן להגיע למסקנה כי בן הזוג "רכש" זכויות בנכס בשיעור שהוא

פחות ממחצית, והכל בהתאם לנסיבות", וכן כי היקף השיתופיות נתון לשיקול דעתו של ביהמ"ש; תלה"מ (אשדוד) 37049-07-18 מיום 20.2.22 שקבע שיתופיות מוחלטת לפיה לאישה זכויות בשיעור של 25% מדירה שהאיש מימן מחצית מעלותה טרם נישואי הצדדים, ומהלך החיים המשותפים הם נשאו יחד חלק מן ההלוואות להרחבת הדירה.

רק לאחרונה קבע כב' בית המשפט המחוזי בת"א (עמ"ש (ת"א) 61566-03-22 מיום 15/1/23), כי בהינתן פרמטרים של השקעה, ניתן להגיע לתוצאה של שיתופיות 'מוחלטת', בהתאם להשקעה ולהערכת הנכס.

לאחר עיון בתיק ושמיעת טענות הצדדים, לטעמי בנסיבות דנן שיקולי הצדק מחייבים יישום עיקרון "השיתופיות המוחלטת", או שיתוף שאינו בגדר שיתוף מלא. זאת, מהנימוקים להלן –

ראשית, אין חולק כי שיוך המגרש והבית נעשה בשנת 2002, בין אם בתחילת מערכת היחסים בין הצדדים וטרם מגורים משותפים אליבא המערער או לפני שהחלה כטענת המשיבה, מתוקף זכותה של המשיבה כחברת קיבוץ משך כ- 20 שנה, ודי בכך כדי להצדיק שיתוף חלקי.

שנית, אין חולק, כפי שאף עולה מחוו"ד שמאי, כי ערך המגרש גבוה בעשרות מונים מערכו של הבית (ערכו של המגרש הוערך בסכום של כ 1.7 מיליון ₪, לעומת ערכו של הבית שהוערך בסכום של 150,000 ₪ בלבד, פחות מעשירית מערך המגרש!)

משכך, הרי אף אם כטענת המערער, נשא במלוא עלות השיפוץ ותשלומי השיוך, בסכום של כ 400,000 ₪, ספק בעיניי כי יש בכך כדי להקנות לו זכות קניינית של מחצית הזכויות בבית ובמגרש. הדברים אמורים מקל וחומר לאור העובדה כי מעדות המערער עצמו בביהמ"ש קמא עולה כי לא הוצגה כל אסמכתא ולא הובא כל עד מטעמו לתמיכה בטענה כי מימן את עלויות השיפוץ, כי בתקופה הנטענת ניהל הליך פש"ר (הפטר התקבל בחודש 8/17), וכי אין מחלוקת שכלל התשלומים הועברו מחשבונה של המשיבה, ששימש לתשלום הוצאות הבית והילדים, אליו נהג המערער להפקיד מעת לעת כספים. זאת ועוד, ביהמ"ש קמא קבע כקביעה עובדתית כי לא הוכח שעלויות השיוך שולמו מכספיה של המשיבה בלבד. היינו, עלויות השיוך שולמו ע"י שני הצדדים, כשלא הוכח מהו גובה החיוב שנשא כל אחד.

שלישית- מעבר לשאלת נטל ההוכחה- קיים קושי להלום התנהגות המערער, אשר לטענתו הוא (כיום), הפנה את הכנסותיו לסיוע בהשבחת הבית וברכית הזכויות בו, עת במקביל, ניהל הליך פש"ר, והכנסותיו היו אמורות להיות מופנות לקופת הכינוס; גם אם אין בכך להקים השתק מלא, בוודאי מכרסם הדבר בתחושת הצדק, וגם בכך טעם להחלשת השיתופיות.

רביעית, מחוו"ד שמאי עולה כי אף אם אכן עלויות השיפוץ שולמו במלואן ע"י המערער, הרי ששווי השבחה של הבית נמוך מאד, לאור ערכו כאמור, וגם בכך טעם לשיתופיות מוחלטת.

לאור כל האמור, ככל שתתקבל דעתי, היקף שיתוף המזכה את המערער בשיעור של 25% מהזכויות בבית ובמגרש, מביא לטעמי לאיזון ראוי בין טענות הצדדים ועשיית צדק בנסיבות המקרה דנן.

הייתי מציע לקבוע את זכויות המערער על 25% מהנכס, ואילו זכויות המשיבה על 75% מהנכס.

יתר רכיבי הערעור כאמור, דינם להידחות, ובנסיבות, לא הייתי עושה הוצאות.

נ. סילמן, שופט

השופט ס. ג'יוסי [אב"ד]

קראתי בעיון את פסק-דינו של חברי, כב' השופט סילמן, ואין בידי לקבל את נימוקיו ומסקנותיו לגבי ערעורה של המערערת (להלן: "האישה"). סבור אני, כי יש לדחות את ערעורה לעניין פירוק-השיתוף וזכויות המשיב (להלן: "האיש") בדירה, ואנמק.

בענינם של בני-זוג ידועים-בציבור נקבע, כי יש לערוך מבחן דו-שלבי: השלב הראשון יהא בדיקת מעמדם המשפטי של הצדדים, והשלב השני, בשים לב לתוצאת השלב הראשון, תהא בדיקת כוונת שיתוף הצדדים בנכסיהם (ר' פסק-דיני בעניין א.ב. נ' מנהל עיזבון המנוח ג.ד. ז"ל (29.11.2020)).

אומר כבר כעת, סבורני שפרשנות לפיה מוטל על בני-זוג ידועים-בציבור נטל הוכחה כבד יותר לעניין השלב השני של המודל, היינו, בסוגית השיתוף מאשר על אלו של בני-זוג נשואים אינו עולה בקנה אחד עם עיקרון השוויון, ודומה, שהגיעה העת להשוות גם בעניין זה בין מעמדם של בני-זוג נשואים לבין בני-זוג ידועים-בציבור.

בעניננו עולה מן התשתית הראייתית, כפי שאף נקבע בפסק-דינו של בית משפט קמא, כי הוכח השלב הראשון של המודל, ונקבע, כי הצדדים היו ידועים-בציבור.

באשר לחלקו השני של המודל – הוכחת השיתוף בין הצדדים – סבור אני, כי גם בהינתן מצב משפטי לפיו מוטל נטל הוכחה כבד יותר על בן-זוג ידוע-בציבור מאשר על זה הנשוי, האיש עמד בנטל הוכחה זה. ודוק, בית משפט קמא קבע כקביעות עובדתיות – אשר אין צורך להכביר מילים בדבר משמעויותיהן לגבי מידת ההתערבות המצומצמת של ערכאת הערעור – כי הקשר הזוגי בין הצדדים נמשך כ- 15 שנים, וכי בשים-לב לתקופת החיים המשותפת של הצדדים, במהלכה נולדו להם שני ילדים, מימון תשלום דמי השיוך של הדירה על ידי האיש, שיפוץ הדירה במהלך חיי הזוגיות ונשיאה משותפת בהוצאות כלכלת הבית והמשפחה ומגורים משותפים, חלה עליהם הלכת השיתוף.

בפסקה 47 לפסק-דינו של בית משפט קמא נקבע כהאי לישנא:

"...מובילים למסקנה כי ללא התרומה הכספית של האיש למשק הבית המשותף, לא היה באפשרות האישה לשלם את תשלומי שיוך הדירה לבדה. בהקשר זה יש לציין, כי האישה העידה כי דמי האיזון שולמו מתוך חשבון הבנק שלה החל משנת 2002 (עמ' 15 לפרוטוקול מיום 11.2.21 ש' 21-28) (נספח 8 לתצהיר האיש) (שכאמור הוכח כי הופקדו אליו כספים מטעם האיש). כל אלו מחזקים את טענות האיש בדבר השקעתו במימון תשלומי שיוך הדירה על שם האישה".

ובהמשך בפסקה 58 נקבע, כי

"כמפורט לעיל, שיוך הדירה על שם האישה בלבד נבע מכוח היותה חברת קיבוץ והוותק שצברה. נכונה טענת האישה, כי אילולא הייתה חברת קיבוץ, לא הייתה משויכת לה דירה כלל. יחד עם זאת, בהתאם לנסיבות תיק זה, הראיות שהובאו ונימוקי לעיל, דומה כי ללא התרומה הכספית של האיש, לא היה מתאפשר לאישה לממן את תשלומי שיוך הדירה לבדה".

יתרה מכך, סבורני, כי בענייננו החליטו הצדדים לאחד "כוחות" – פיזית, רגשית וכלכלית, והלכה למעשה ניתן לקבוע, כי התרומה של כל אחד מהם לרכישת הנכס הוא הגורם בלעדיו אין, וברי, כי הגם ששיוך הדירה בקיבוץ הוא תולדה של זכויותיה של האישה, ללא ההשקעה הכספית של האיש לא יכולים היו הצדדים לרכוש את הדירה האמורה, ולהיפך.

סבור אני, כי די בעובדה, כי התשלומים בהם נשא האיש הם הגורם בלעדיו אין, כך שהלכה למעשה בלי השתתפותו של האיש לא היה נרכש הנכס, כדי לקבוע שיתוף המזכה כל אחד מן הצדדים ב-50% מן הזכויות בבית. מקל וחומר נכונים הדברים בשים-לב לקביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא, לפיהן הקשר הזוגי בין הצדדים נמשך כ-15 שנים, וכי בשים-לב לתקופת החיים המשותפת של הצדדים, במהלכה נולדו להם שני ילדים, נשיאה משותפת בהוצאות כלכלת הבית והמשפחה ומגורים משותפים, חלה עליהם הלכת השיתוף.

עוד ובנוסף, יודגש, כי מקביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא עולה כי "אין מחלוקת כי האיש נטל חלק גדול והיה מעורב בכל הקשור לשיפוץ הדירה ואף האישה הודתה בחקירה, כי תשלום השיפוץ מומן על ידי שני הצדדים" (ר' פסקה 57 לפסק-דינו). מאותן עדויות שנשמעו לפני בית משפט קמא אף עלה, כי השיפוץ כלל הרחבה משמעותית של הדירה (מ-58 מ"ר ל-94 מ"ר – היינו הגדלה של כ-50% מהגודל המקורי).

מדובר, אפוא, בזוגיות בת 15 שנים, במסגרתה נולדו לצדדים שני ילדים, ושניהם נשאו בהוצאות כלכלת הבית והמשפחה – לא 25% זוגיות, ולא זוגיות מוחלטת – זוגיות ממשית, משותפת, ובלתי-מסויגת.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

תוצאה לפיה במצב דברים זה, יש להידרש לסכומים המדויקים בהם נשא האיש במסגרת חייהם המשותפים של הצדדים, או להתחשבנות אחרת, עלולים לפגוע בהיבטים הבסיסיים ביותר של זוגיות. אופן הכרעה זה הפוך חיי זוגיות למעין יחסים עסקיים/מסחריים, בהם עוסקים בני-הזוג בהתחשבנות מתמדת ומחלישים את התא-המשפחתי תחת חיים ביחסי הרמוניה, בהם כל אחד מבני-הזוג עושה את המיטב שביכולתו על-מנת לחזק את התא-המשפחתי, מבלי שהצדדים יאלצו לנהל "פנקסי חשבונות" על-מנת להוכיח את חלקו ותרומתו של כל אחד מהם לתא-המשפחתי.

נוכח האמור, נקודת-המוצא היא שהשיתוף בין בני-זוג הוא שוויוני ומוחלט, בין היתר, על-מנת לחזק את התא-המשפחתי, ורק במקרים יוצאים מן הכלל וחריגים תשתנה נקודת-מוצא זו - התחשבנות ופנקסנות, אינם מצויים, לטעמי, בגדרי חריגים אלו.

מרבית פסקי-הדין אליהם הפנה חברי, השופט סילמן, אשר דנים ב"שיתופיות מוחלטת", לא ניתנו על-ידי בית המשפט העליון, ושלושת פסקי-הדין של בית המשפט העליון, אשר ניתנו בסוגיה זו בדין יחיד עוסקים במקרים שונים לחלוטין מאלו שבענייננו: ב-בע"מ 2991/13 פלונית נ' פלוני (21.08.2013) וכן ב-בע"מ 2045/15 פלוני נ' פלונית (21.05.2015), נימק כב' המשנה לנשיאה, השופט א. רובינשטיין את החלטתו "מכוח הסמכות לפי סעיף 8 לחוק" ונוכח נסיבות שונות בתכלית.

יתרה מכך, ב-בע"מ 8206/14 פלונית נ' פלוני (14.04.2015), נקבע בפסקה טו' בזאת הלשון:

"האפשרות של אחד מבני הזוג, כאן המשיב-הבעל, להיות "נפקד נוכח" בביתו תוך שהאשה משלימה עם מצב עגמומי זה, אם ברצונה לשיטת המשיב, ואם שלא מרצונה לשיטתה. מצב זה כינה השופט ויצמן "שיתופיות מוחלטת" והמינוח מקובל עלי, ולדידי ניתן להשתמש גם בביטוי "שיתופיות לשיעורין". מצב כזה מן הסתם אינו שכיח מאוד, אך אין – גם על פי השכל הישר – להתעלם מקיומו ומקיום מצבים דומים לו של יחסים "מן הצד", יחסי פילגשות וכדומה. לפיכך, על דרך הכלל, ותהא עמדתנו הערכית כלפי יחסים כאלה כאשר תהא, יש מקום לתת לכך ביטוי גם באופן החלוקה, מקום שבעלי הדין מנהלים מערכת לא שיוונית, בשונה מן המצב ה"רגיל", בו אמורים שני הצדדים להירתם יחדיו לקיום התא המשפחתי, כנדרש לצורך חלוקת מחצה על מחצה לפי סעיף 5 לחוק, כאמת המידה המרכזית להפעלת סמכותו של בית המשפט בגדרי יחסי ממון (ראו למשל רוזן-צבי בעמ' 354; עניין פלונית 2009 פסקה 9; תמ"ש (שלום י-ם) 13111/98 א.ב. נ' מ.ב. [פורסם בנבו] (2005); בג"ץ 8928/06 פלונית נ' בית הדין הגדול לערעורים [פורסם בנבו] (2008) פסקה 10)" (ההדגשה אינה במקור).

משמע, כי אין בנמצא הלכה ברורה בסוגיה זו, וגם לו הייתה, אין אני סבור, כי היא חלה בענייננו. עולה מקריאת החלטות בית המשפט העליון שהובאו לעיל, כי הנסיבות בהן נדונה "שיתופיות מוחלשת" חולשות על מקרים בהם הייתה קיימת בין בני-הזוג "זוגיות מוחלשת", לרבות מקרים בהם אחד מבני-הזוג חי חיים כפולים, או שהיעדר תרומתו לזוגיות הייתה בוטה ובולטת.

המקרה שבפנינו, כך אני סבור, אינו נופל בגדרי מקרים אלו – נהפוך הוא – בענייננו הזוגיות הבלתי-מסויגת בין הצדדים עולה לאורכה ולרוחבה של התשתית הראייתית. קבלת תוצאה שונה מחלוקה שוויונית של הדירה בין הצדדים, חוטאת לא רק לכוונתם הברורה של הצדדים, אלא אף עשויה לפגוע בנימים החשופים ביותר של חיי משפחה ויחסים זוגיים בין בני-זוג.

לפיכך, סבור אני, כי יש לדחות את ערעור האישה, ולהותיר את קביעת בית משפט קמא לעניין השיתוף המלא על כנו.

באשר לערעורו של האיש לעניין לשון-הרע, מצטרף אני לתוצאה אליה חברי, כב' השופט סילמן.

בד-בבד עם התוצאה האמורה, אדגיש, כי אין בידי לקבל את העמדה, אותה אימץ בית משפט קמא, לפיה עת מדובר בסכסוך משפחתי, על בית המשפט לנקוט משנה זהירות בסוגית פיצוי בגין פרסום לשון-הרע, בין היתר, הואיל וסכסוכים מעין אלו טעונים רגשית, וכי כעניין שבמדיניות, אין לעודד צדדים לסכסוך משפחתי להגיש תביעות לשון הרע.

ראשית סבורני, כי מדובר בפרשנות שיפוטית, שאינה במקומה הואיל והמחוקק לא ערך אבחנה בין פרסום לשון-הרע בקרב בני משפחה לבין פרסום שאינו בקרב בני משפחה – ולא בכדי. יתרה מכך, סבור אני, כי תוצאה מעין זו, מעניקה, הלכה למעשה, הגנה נוספת לאותם צדדים שמצויים בסכסוך משפחתי מפני תביעות מסוג זה, בניגוד לקביעות המחוקק.

בנוסף אדגיש, כי אין בית המשפט יכול – ולו בדוחק – ליתן גושפנקה לפרסומים של לשון-הרע, גם אם הדבר נעשה במסגרת סכסוכי משפחה – נהפוך הוא. על בתי המשפט לעשות כל שלאל ידם על-מנת להציב גבולות למותר ולאסור, וליתן את הדעת לכך "שחיים ומוות ביד הלשון", מקל וחומר עת מדובר בסכסוכים בהם מעורבים הורים וילדים.

ס. ג'יוסי, שופט [אב"ד]

השופטת ע. אטיאס

במחלוקת שנתגלעה בין חבריי אני מצטרפת לחוות דעתו של כב' השופט סילמן מנימוקיה.

ע. אטיאס, שופטת

הוחלט פה-אחד לקבל את ערעורו של המערער כמפורט בחוות-דעתו של השופט סילמן. כמו-כן הוחלט בדעת רוב של השופטים נ. סילמן ו-ע. אטיאס לקבל חלקית את ערעורה של המערערת כמפורט בחוות-דעתו של השופט סילמן, וזאת בניגוד לדעתו החולקת של השופט ס. ג'יוסי.

אין צו להוצאות.

עירבונות שהופקדו יוחזרו לידי ב"כ הצדדים עבור מפקידם.

מותר לפרסום לאחר מחיקת שמות הצדדים ופרטים מזהים.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

ניתן היום, כ"א שבט תשפ"ג, 12 פברואר 2023, בהעדר הצדדים.

ג. סילמן, שופט

ע. אטיאס, שופטת

ס. ג'יוסי, שופט [אב"ד]